

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SUĖMIMO VYKDYMO ĮSTATYMO NR. I-
1175 7, 10, 11, 12, 17, 20, 22, 28, 30, 32, 34, 39, 40 IR 42 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai:

Europos komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą vizitų Lietuvoje ataskaitose ne kartą yra pateikęs rekomendacijas reikšmingai padidinti nuteistiesiems ir suimtiesiems taikomų užimtumo priemonių apimtį. Nors Lietuvos įkalinimo įstaigose darbine veikla užimtų nuteistųjų dalis (41 proc.) tik nežymiai atsilieka nuo bendro Europos Sąjungoje įdarbintų nuteistųjų skaičiaus vidurkio (44 proc.), tačiau, lyginant su pažangių šalių praktika (bendras įdarbintų nuteistųjų skaičius Norvegijoje siekia 50 proc., Švedijoje – 58 proc., Čekijoje – 60 proc.) ir atsižvelgiant į tai, kad nuteistųjų skaičius yra žymiai didesnis nei kitose šalyse, jokia darbine veikla neužimtų, tačiau dirbti galinčių nuteistųjų skaičius Lietuvoje sąlyginai yra didelis (apie 2500 asmenų). Todėl būtina diegti papildomus instrumentus, sudarančius prielaidas kurti naujas darbo vietas ir motyvuoti nuteistuosius užsiimti darbine veikla.

Pradinėje laisvės atėmimo bausmės atlikimo stadijoje, nuteistųjų darbas prilygintinas jų resocializacijai, kadangi ši veikla skirta įgyti ir išsaugoti darbinius įgūdžius, išmokti amato, o ne retai tokia užimtumo forma derinama ir su profesiniu mokymu. Atsižvelgiant į tai, pataisos įstaigos viduje (ūkio darbams ar produkcijos gamybai valstybės įmonėje „Mūsų amatai“) į darbinę veiklą įtraukti nuteistieji neturėtų būti prilyginami dirbantiesiems, kaip juos apibrėžia Darbo kodeksas. Todėl, siekiant teisinio aiškumo, minėtus asmenis visuose teisės aktuose tikslinga įvardinti, nuteistaisiais, užsiimančiais darbine veikla. Atitinkamai keistinas finansinio skatinimo priemonių šiems nuteistiesiems mechanizmas, atsisakant darbo užmokesčio sąvokos ir įteisinant kitas darbine veikla užimtų nuteistųjų finansinio skatinimo formą – piniginę išmoką, kuri būtų diferencijuojama atsižvelgiant į dalyvavimo užimtumo darbine veikla laiką ir kokybiškai atliktas užduotis.

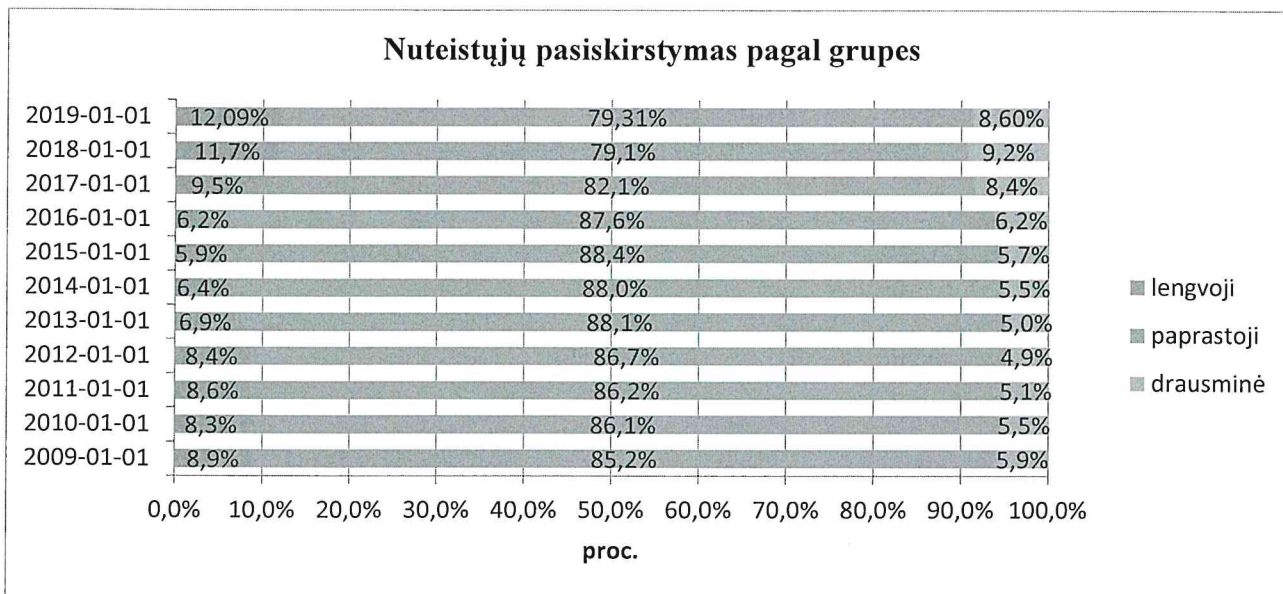
Šiuo metu Bausmių vykdymo kodeksas (toliau – BVK) numato nuteistųjų pareigą ne ilgiau kaip 2 valandas per dieną dirbti nemokamus darbus pataisos įstaigoje, tačiau šia galimybe pataisos įstaigos naudojasi nepakankamai arba visai nesinaudoja, kadangi nėra pakankamai teisinių mechanizmų, didinančių pačių nuteistųjų suinteresuotumą dalyvauti darbinėje veikloje. Todėl būtina sukurti papildomas priemones, labiau skatinančias patys nuteistuosius įsitraukti į darbinę veiklą, numatant papildomų teisių suteikimą sutinkantiems šia veikla užsiimti nuteistuosius ir atitinkamų poveikių priemonių taikymą tiems, kurie atsisako tai daryti.

Viena svarbiausių krypčių, kurioje nuteistųjų įdarbinimo galimybės iš esmės yra neišnaudojamos – nuteistųjų, turinčių teisę dirbti už pataisos įstaigos teritorijos ribų, skaičiaus didinimas. Šiuo metu minėta įdarbinimo forma naudojasi tik apie 3 proc. visų dirbančių nuteistųjų, todėl Lietuvoje diegiant lengvo režimo sektoriaus (*angl. low security prison*) modelį, tokių nuteistųjų skaičius galėtų būti padidintas mažiausiai 6 kartais. Pastebėtina, kad darbas laisvėje esančiuose ūkio subjektuose ne tik naudingas patiems nuteistiesiems (jiems mokamas ne mažesnis kaip minimalus atlyginimas, taikomos visos socialinės garantijos), tačiau kuria ir pridėtinę naudą visai šalies socialinei sistemai, kadangi tokie nuteistieji savo mokamais mokesčiais prisideda prie jos išlaikymo.

2016 m. Lietuvoje atidarytų pirmųjų pusiaukelės namų sėkmė parodė, kad papildomų teisių suteikimas, apribojimų ir draudimų panaikinimas labiausiai motyvuoja nuteistuosius atitinkamai keičiant savo elgesį pasinaudoti jiems suteiktomis galimybėmis. Vis dėlto, šiuo metu nuteistųjų teisinės padėties švelninimo mechanizmai nėra pakankami, kad nuo pat bausmės pradžios laisvės atėmimo bausmę atliekantis asmuo jaustų poreikį savo pozityviu ir pavyzdingu elgesiu siekti greitesnio jo teisinės padėties palengvinimo.

Šiuo metu pataisos namuose nuteistieji yra suskirstyti į tris grupes. Didžioji jų dalis (apie 80 proc.) bausmę atlieka paprastosios grupės sąlygomis, likusieji – už padarytus režimo bausmės

atlikimo tvarkos pažeidimus laikomi drausmės grupėje (8,6 proc.), o pavyzdingai besielgiantys nuteistieji – nežymių privilegijų ir lengvesnį režimą suteikiančioje lengvojoje grupėje (12 proc.). Ši nuteistųjų pasiskirstymo po grupes proporcija iš esmės nekinta.

Pažymėtina, kad didžioji dalis nuteistųjų nėra suinteresuoti nuosekliai siekti savo teisinės padėties švelninimo, kadangi pagal esamą teisinį reguliavimą teisių ir pareigų apimtis paprastojoje ir lengvojoje grupėje iš esmės mažai skiriasi, taip pat nėra nustatyta aiškių kriterijų, kuriuos nuteistieji turi atitikti, kad būtų perkelti į lengvąją grupę.

Užsienio šalių patirtis rodo, kad nuteistųjų resocializacija sėkmingiausiai vyksta tada, kai norintys pasitaisyti nuteistieji yra atskiriami nuo likusios nuteistųjų dalies ir kaip įmanoma labiau didinamos jų kontaktų su išoriniu pasauliu galimybės (pavyzdžiui, darbas ar mokymasis laisvėje, trumpalaikės išvykos namo ir pan.). Tokiu būdu, aktyviai pažangą rodantys nuteistieji yra maksimaliai apsaugomi nuo neigiamos kalėjimo (kitų kalinių) įtakos, jiems tampa lengviau adaptuotis visuomenėje išėjus į laisvę.

Lengvo režimo įkalinimo įstaigų sektoriai atitinkamai reikalauja ir mažesnių jų išlaikymo kaštų, kadangi dėl juose laikomų visuomenei didelės grėsmės nekeliančių asmenų, atitinkamai gali būti pasitelkiami mažesni resursai šių nuteistųjų apsaugai vykdyti, o tokios įstaigos taip pat nereikalauja ypatingų inžinerinių saugumo priemonių įdiegimo.

Pavyzdžiui, daugelyje Norvegijos kalėjimų veikia atskiri padaliniai (zonos), į kuriuos perkelti taisyti linke kaliniai. Tokiuose padaliniuose (atviruose kalėjimuose) taikomas sąlyginai švelnesnis režimas, nuteistiesiems leidžiama ne tik laisviau judėti įstaigos teritorijoje (dienos metu kaliniai nerakinami), bet ir dažniau bendrauti su išoriniu pasauliu, lavinami jų savarankiško gyvenimo įgūdžiai (savarankiškas maisto gaminimas, skalbimas, kiti buitines darbai). Tokių nuteistųjų atžvilgiu taikomos resocializacijos priemonės taip pat yra žymiai paveikesnės, nuteistieji noriai dirba jiems pasiūlytą darbą.

Todėl ir Lietuvoje būtina sukurti nuoseklią (pakopinę) bausmės atlikimo sistemą, kuri, skatindama juos kuo greičiau patekti į lengvąją grupę (neribojami pasimatymai ir pokalbiai telefonu, leidžiama dienos metu išvykti į darbą ar pasimatyti su artimaisiais laisvėje, taip pat – kelis kartus per metus trumpam parvykti namo), kartu motyvuotų siekti geresnių savo elgesio korekcijos rezultatų.

Teikiamų projektų tikslai:

- didinti bendrą nuteistųjų ir suimtųjų užimtumą;
- Lietuvos bausmių vykdymo sistemoje įdiegti lengvo režimo kalėjimo modelį.

Teikiamų projektų uždaviniai:

- išplėsti nuteistųjų, kurie galėtų dirbti už pataisos įstaigų teritorijos ribų, apimtis;
- nustatyti minimalų skaičių valandų, kurias per mėnesį visi nuteistieji privalėtų būti įtraukiami į darbinio užimtumo priemones pataisos įstaigoje;
- įdiegti mechanizmą, mažinantį atsisakiusių dirbti nuteistųjų skaičių;
- nustatyti platesnes galimybes pasitelkti nuteistuosius nemokamais darbais prisidėti prie visuomenei naudingų darbų atlikimo;
- pakeisti piniginių išmokų skyrimo nuteistiesiems principus, atsisakant visuotinio šių išmokų mokėjimo visiems nuteistiesiems, pinigines išmokas mokant tik minimalų valandų skaičių per mėnesį išdirbusiems nuteistiesiems;
- nustatyti aiškius kriterijus, apsprendžiančius, kada nuteistieji perkeliami į skirtingas grupes, kada jiems suteikiama teisė be sargybos išvykti už pataisos įstaigos teritorijos ribų (atsisakoma pataisos įstaigos vadovo diskrecijos teisės vienasmeniškai spręsti šiuos klausimus);
- motyvuoti nuteistuosius siekti savo teisinės padėties švelninimo (išplėsti pataisos namų lengvojoje grupėje laikomiems nuteistiesiems taikomų teisių ir lengvatų apimtis);
- atsisakyti nuostatos, pagal kurią tardymo izoliatoriuose laikomi nuteistieji, kuriems nėra paskirta kardomoji priemonė – suėmimas, prilyginami suimtiesiems.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys, ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Projektų iniciatorius ir rengėjas – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

BVK 125 straipsnyje numatyta, kad nuteistieji privalo dirbti pataisos įstaigos pasiūlytą darbą, taip pat iki 2 val. per dieną gali būti įtraukti į nemokamus darbus, tačiau nesukurta priemonių, kuriomis galėtų būti drausminami pasiūlyto darbo atsisakę nuteistieji.

BVK taip pat nėra įtvirtintų aiškių kriterijų, pagal kuriuos galėtų būti sprendžiamas nuteistojo perkėlimas iš vienos grupės į kitą.

BVK 68 straipsnyje nustatyta, kad nuteistieji gali būti paliekami tardymo izoliatoriuose, laisvės atėmimo vietos ligoninėje arba kalėjime atlikti ūkio darbus.

BVK 69 straipsnis įtvirtina nuteistųjų perkėlimo į kitas laisvės atėmimo vietų įstaigas pagrindus, tačiau nenurodomi aiškesni į nuteistojo pavojingumo lygį orientuoti kriterijai, pagal kuriuos galėtų būti vertinamas jo pasirengimas būti perkeltam tęsti bausmės atlikimo į pusiaukelės namus, kartu numatyta, kad į pusiaukelės namus gali būti perkeliama ir pataisos namų paprastosios grupės sąlygomis bausmę atliekantys nuteistieji.

BVK 70 straipsnyje nėra įtvirtinta, kad skirtingoms nuteistųjų grupėms priskirti asmenys ir teisė be sargybos arba palydos išvykti už pataisos įstaigos teritorijos ribų turintys nuteistieji pataisos įstaigoje galėtų būti laikomi atskirti nuo kitų nuteistųjų grupių.

BVK 73 – 75, 79 – 80 ir 85 – 86 straipsniai nustato konkrečias teises, kurias turi skirtingų pataisos įstaigų rūšių nuteistųjų grupėms priskirti nuteistieji.

BVK 94 straipsnis reglamentuoja nuteistiesiems suteikiamų pasimatymų formas (nuteistąjį atskiriant arba neatskiriant nuo lankytojų). Pagal galiojantį reguliavimą, nuteistųjų pasimatymai, gali vykti tik pataisos įstaigoje.

BVK 104 ir 155 straipsniuose nustatyta nuteistųjų trumpalaikių išvykų į namus ir teisės be sargybos išvykti iš pataisos įstaigos suteikimo tvarka. Tačiau šioje tvarkoje taip pat nėra įtvirtinta objektyvių ir į nuteistojo pavojingumą orientuotų kriterijų, todėl šių teisių suteikimo klausimas iš esmės paliekamas tik pataisos įstaigos vadovo diskrecijai.

BVK XI skyriaus antrasis skirsnis reglamentuoja nuteistųjų darbą. BVK 125 straipsnyje numatyta, kad nuteistieji privalo dirbti pataisos įstaigos pasiūlytą darbą, taip pat iki 2 val. per dieną gali būti įtraukti į nemokamus darbus, tačiau nesukurta priemonių, kuriomis galėtų būti drausminami pasiūlyto darbo atsisakę nuteistieji. Šiame skirsnyje tiesiogiai neregamentuojama nuteistųjų

galimybė dirbti už pataisos įstaigos ribų (sudaryti darbo sutartį), todėl praktikoje kyla problemų dėl šių asmenų įsidarbinimo ir socialinių garantijų jiems taikymo.

BVK 140 straipsnis reguliuoja nuteistųjų skatinimo, o BVK 142 straipsnis – nuobaudų nuteistiesiems skyrimo tvarką.

BVK 173 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad visiems nuteistiesiems (t. y. neatsižvelgiant į jų elgesį ar darbinės veiklos rezultatus) iš valstybės biudžeto lėšų mokamos nustatyto dydžio piniginės išmokos.

BVK 175 straipsnyje įtvirtinta, kad nuteistojo prašymu, jis gydomas nuo priklausomybės ligų, tačiau pataisos įstaigos administracijai nenustatyta pareigos vykdyti švietėjišką veiklą ir aktyviai skatinti šiomis ligomis sergančius nuteistuosius pradėti gydytis.

Pagal Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo (toliau – SVĮ) 12 straipsnio 2 dalį, suimtiesiems yra prilyginami nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kuriems nuosprendžiai įsiteisėjo, – iki jų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas; nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kurie, vadovaudamiesi Baudžiamojo proceso kodekso 315 straipsnio nuostatomis, pareiškė norą atlikti bausmę, – iki jų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas; nuteistieji, kuriems panaikintas bausmės vykdymo atidėjimas arba lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų, arba lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, – iki jų pasiuntimo į pataisos įstaigas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siekiant pertvarkyti nuteistųjų užimtumo sistemą, teikiamame BVK pakeitimo įstatymo projekte (įstatymo projekto 25 straipsnis) siūloma įtvirtinti bendruosius nuteistųjų užimtumo principus, pagal kuriuos:

- atsakomybė už nuteistųjų įdarbinimą tektų pataisos įstaigų administracijoms, kurios privalėtų rūpintis, kad kiekvienam dirbti galinčiam nuteistajam būtų pasiūlyta darbinė veikla.

- įtvirtinama siekiamybė, kad kiekvienas nuteistasis įvairia prasminga veikla (darbas, mokslas, resocializacija, kultūriniai, sporto ir kiti renginiai) būtų užimtas ne mažiau, negu 8 valandas per dieną.

- aptariamos specialios nuteistuosius įdarbinančios įmonės (šiuo metu – valstybės įmonė „Mūsų amatai“) veiklos kryptys, kurios, visų pirma, yra orientuotos į bausmių vykdymo sistemos įstaigų vidinių poreikių patenkinimą (skalbimas, maisto gaminimas, inventorius gamyba, remonto darbai ir pan.). Taip siekiama sukurti sąlygas nuteistiesiems savo darbo jėga prisidėti prie savo išlaikymo išlaidų mažinimo.

Įstatymo projekto 26 straipsnyje siūloma nustatoma, kad neturintys teisės be sargybos išvykti už pataisos įstaigos teritorijos ribų nuteistieji į užimtumą darbine veikla (atsisakant darbo sąvokos) įtraukiami tik pataisos įstaigos viduje ir valstybės įmonėje „Mūsų amatai“, o šioje veikloje dalyvaujantiems nuteistiesiems mokamos diferencijuoto dydžio piniginės išmokos (nevarojant darbo užmokesčio sąvokos). Kartu įtvirtintas minimalus valandų skaičius per mėnesį, kuriomis šie nuteistieji privalo užsiimti pasiūlyta darbine veikla, o jiems atsisakius, tokie nuteistieji prarastų teisę būti skatinami, išleidžiami už pataisos įstaigos teritorijos ribų, apsipirkti parduotuvėje, naudotis turimais asmeniniais elektros prietaisais. Darbine veikla užsiimtiems nuteistiesiems būtų mokamos pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos įstaigos patvirtintą tvarką apskaičiuotos piniginės išmokos, kurių dydis priklausytų tiek nuo darbinės veiklos trukmės, tiek ir nuo jos sudėtingumo ir kokybės. Šios išmokos būtų mokamos iš Nuteistųjų socialinės paramos fondo lėšų.

Įstatymo projekto 27 straipsnyje siūloma reglamentuoti už pataisos įstaigos teritorijos ribų pagal darbo sutartis dirbančių nuteistųjų įsidarbinimo klausimus, numatant prievolę iš jų gauto darbo užmokesčio atskaityti 10 proc. į Nuteistųjų socialinės paramos fondą.

Pareigą iki 10 val. per savaitę užsiimti darbine veikla ir atitinkamas pasekmes už atsisakymą tai daryti siūloma nustatyti ir arešto bausmę atliekantiems nuteistiesiems (įstatymo projekto 1 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. visos laisvės atėmimo vietų įstaigos yra tapusios universaliomis (t. y. kiekvienoje iš jų gali būti laikomi tiek suimtieji, tiek ir nuteistieji), iš BVK siūlytina išbraukti nuostatas, susijusias su nuteistųjų palikimu tardymo izoliatoriuose, kalėjime ar laisvės atėmimo vietų ligoninėje atlikti ūkio darbus (įstatymo projekto 2, 14 straipsniai).

Siekiant nuosekliai ir sistemiskai subalansuoti nuteistųjų teisinės padėties švelninimo mechanizmą, įstatymo projekto 3, 13, 19 ir 37 straipsniuose siūloma įtvirtinti konkrečius kriterijus, kuriuos atitinkantys nuteistieji galėtų būti perkelti į iš vienos grupės į kitą, jiems suteikiama teisė be sargybos išvykti iš pataisos įstaigos ar parvykti namo, taip pat perkelti į pusiaukelės namus.

Įstatymo projekto 5 – 9 ir 11 – 12 straipsniuose siūloma patikslinti skirtinguose nuteistųjų grupėse laikomiems asmenims suteiktas teises, lengvojoje grupėje laikomiems nuteistiesiems suteikiant teisę gauti neribotą skaičių pasimatymų, o laikomiems drausmės grupėje – apriboti galimybes apsipirkti parduotuvėje (siūloma leisti įsigyti tik higienos reikmenis ir kanceliarines prekes). Analogiškos nuostatos patikslintos ir įstatymo projekto 16 straipsnyje, kartu padidinant lengvajai nuteistųjų grupei nustatytą pinigų sumą, už kurią jie per mėnesį gali apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje (iki 6 bazinių socialinių išmokų dydžio sumos).

Įstatymo projekto 17 straipsnyje siūloma vakarų šalių pavyzdžiu modernizuoti nuteistųjų pasimatymų su artimaisiais ir kitais asmenimis tvarką. Siūloma įtvirtinti naujas pasimatymų formas – nuotolinį pasimatymą (vyksta naudojantis internetinės telefonijos pagalba) ir pasimatymą, nuteistajam išvykstant pasimatyti už pataisos įstaigos teritorijos ribų (toks pasimatymas, paskatinimo tvarka, būtų suteikiamas tik lengvojoje grupėje laikomiems nuteistiesiems).

Įstatymo projekto 29 – 32 straipsniuose siūloma patikslinti nuteistųjų skatinimo ir nuobaudų jiems skyrimo tvarką, atsisakant nemotyvuojančių ir nepaveikių skatinimo priemonių ir nuobaudų (pavyzdžiui, padėka, papeikimas), taip pat įtvirtinant naujas nuobaudų rūšis (įpareigojimas vieną mėnesį papildomai 20 valandų užsiimti darbine veikla, teisės be sargybos išvykti už pataisos įstaigos teritorijos ribų dienos panaikinimas). Kartu, atsižvelgiant į tai, kad nuteistieji į grupes bus perkelti, jei jie atitiks konkrečius BVK įtvirtintus kriterijus, iš nuteistųjų paskatinimo priemonių ir nuobaudų sąrašų siūloma atitinkamai išbraukti paskatinimo priemonę – nuteistojo perkėlimas į lengvąją grupę ir nuobaudas: paskatinimo priemonės – nuteistojo perkėlimo į lengvąją grupę – panaikinimas ir nuteistojo perkėlimas į drausmės grupę nuo 3 mėnesių iki vienerių metų.

Įstatymo projekto 40 straipsnyje siūloma iš BVK išbraukti nuostatą, įpareigojančią pataisos įstaigas visiems nuteistiesiems (t. y. nepriklausomai nuo jų elgesio) kas mėnesį mokėti pinigines išmokas.

Įstatymo projekto 42 straipsnyje siūlytina nustatyti pareigą pataisos įstaigos administracijai aktyviai skatinti nuteistuosius atsisakyti žalingų įpročių ir (ar) pradėti gydytis nuo priklausomybės ligų.

Teikiamame SVĮ pakeitimo projekte siūloma įtvirtinti analogišką, kaip ir BVK, suimtiesiems suteikiamų pasimatymų trukmę ir jų suteikimo tvarką (7 straipsnis).

SVĮ pakeitimo projekto 4 straipsnyje siūloma įtvirtinti, kad suimtųjų statusą turi tik asmenys, kuriems paskirta kardomoji priemonė – suėmimas, ir šis statusas minėtiems asmenims būtų suteiktas tik iki apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo.

SVĮ pakeitimo projekto 13 straipsnyje siūloma reglamentuoti suimtųjų užimtumo organizavimo tvarką.

Kituose įstatymų projektų straipsniuose, atsižvelgiant į aptartus pakeitimus, atliekami atitinkamų formuluočių patikslinimai, SVĮ nuostatos suderinamos su keičiamomis BVK nuostatomis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Prieš įstatymų projektų rengimą Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija parengė Nuteistųjų užimtumo sistemos pertvarkymo koncepciją.

Priėmus įstatymų projektus galima neigiama kai kurių nuteistųjų (priskiriamų kalėjimų hierarchijos lyderiams) reakcija dėl BVK pakeitimų, susijusių su prievole visiems nuteistiesiems užsiimti darbine veikla ir tą daryti atsisakantiems nuteistiesiems taikomas poveikio priemonės. Atsižvelgiant į tai, šie asmenys pataisos įstaigose gali bandyti agituoti kitus nuteistus protestuoti prieš BVK pakeitimus (masinis skundų siuntimas valstybės institucijoms, parodomosios badavimo, savęs žalavimo akcijos ir pan.). Siekiant išvengti ar minimizuoti nuteistųjų pasipriešinimą, bus vykdomas intensyvus šviečiamasis darbas, aiškinant siūlomomis teisės normomis nuteistiesiems suteikiamas papildomas galimybes greičiau sušvelninti jų teisinę padėtį.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Numatoma, kad įstatymų projektai turės teigiamos įtakos kriminogeninei situacijai, nes, įgyvendinus lengvo režimo kalėjimo modelį bus galima užtikrinti veiksmingesnę nuteistųjų resocializaciją, kas prisidės prie nusikalstamų veikų prevencijos.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Projektai nesusiję su verslo sąlygomis ir jų plėtra.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymus, papildomų įstatymų priimti ar pakeisti nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos teisingumo ministras ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktorius iki projekto nuostatų įsigaliojimo turėtų pakeisti šiuo metu galiojančius teisės aktus, susijusius su projekte keičiamomis nuostatomis, o taip pat pagal kompetenciją priimti naujus teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymų projektai yra susiję su organizaciniais bausmės atlikimo režimo pokyčiais, todėl jų nuostatų įgyvendinimas tiesioginių išlaidų nepareikalaus.

Pažymėtina, kad, ilguoju laikotarpiu, dėl išaugusio už pataisos įstaigos teritorijos ribų pagal darbo sutartis dirbančių nuteistųjų skaičiaus, valstybinė socialinio draudimo sistema ir valstybės biudžetas per metus galėtų gauti apie 170 tūkst. eurų šių asmenų sumokamų mokesčių. Be to, dėl pagerėjusios šių asmenų resocializacijos ilguoju laikotarpiu tikėtinas recidyvo sumažėjimas ir nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę skaičiaus mažėjimas.

Atsakius visuotinio piniginių išmokų skyrimo nuteistiesiems, lėšų ekonomija būtų naudojama terminuotos laisvės atėmimo bausmės vykdymo optimizavimui, t. y. darbuotojų, vykdančių nuteistųjų dinaminę priežiūrą, socialinių darbuotojų ir psichologų pareigybių skaičiui

didinti, pataisos įstaigų pritaikymui vykdyti pusiaukelės namų funkcijas, nuteistųjų užimtumo priemonių organizavimui ir kt.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis: užimtumas, kalinimo įstaigos administracija, kalinimo įstaigos darbuotojai.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:
Nėra.

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
20190502